

Voorstel aan de gemeenteraad

Meerjarig perspectief buurtcentra 2022- 2032

Beleidsveld	WMO en Welzijn
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Saskia van Meel
Kenmerk	9780040
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De kadernota Meerjarig perspectief buurtcentra in buurten en wijken voor de periode 2022 -2032 vast te stellen met als doelstelling 'Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtcentra'.
en als belangrijkste maatregelen:
 - a) Het versterken/realiseren van de functie van laagdrempelige huiskamers in alle buurtcentra;
 - b) Het actualiseren van de [Nota Maatschappelijk initiatief onder dak](#), juni 2016, gericht op het in beeld brengen en realiseren van de gewenste functionele aanpassingen in de komende jaren.;
 - c) Het laten meegroeien van de buurtcentra met de groei van de stad door uitbreiding met 4 buurtcentra.
 - d) Het actief sturen op een mix van gebruikersgroepen: het buurtcentrum voor iedereen;
 - e) Het investeren in functionaliteit en sociale-fysieke toegankelijkheid;
 - f) Het actief sturen op meervoudig gebruik van bestaande en nieuwe buurtcentra;
 - g) Het ontwikkelen van een meetinstrument maatschappelijke waarde en kwaliteit, dat recht doet aan de specifieke behoefte in een buurt of wijk.
2. Een tegenprestatie als gebruiksvoorwaarde toe te voegen bij 0% gebruikersvergoeding voor vaste aanbieders/gebruikers van vrije tijdsactiviteiten in de buurtcentra in medebeheer.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Investeren in de buurtcentra is investeren in een veerkrachtige en inclusieve Utrechtse samenleving. Buurtcentra dragen bij aan de doelen die we vastgesteld hebben voor de Sociale Basis: “prettig samenleven door een stevige (pedagogische) civil society en een sterke sociale samenhang in buurten en wijken” en “meer mensen in een kwetsbare positie kunnen meedoen”.

Door de veranderingen in de stad hebben we onze visie op de functie en toekomst van de buurtcentra opgeschreven. Deze nota herbevestigt een aantal uitgangspunten uit eerdere nota's, brengt die samen en schetst een meerjarig perspectief op buurtcentra met bijbehorende maatregelen.

Context

Aanleiding

Een sterk groeiende stad, ambities uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en het [Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen](#), maatschappelijk trends en de evaluatie accommodatiebeleid; dat zijn de redenen dat we onze ideeën over en visie op buurtcentra hebben opgeschreven. We kijken een aantal jaren vooruit. We kijken naar de groei en de maatschappelijke trends en wat die betekenen voor het gemeentelijk beleid en de uitvoering. Op welke waarden willen we sturen? Wat betekent dit voor de vierkante meters, de kwaliteit, de spreiding en de organisatie van de buurtcentra? Zo gaat dit perspectief ons helpen om de buurtcentra in aantal en gebruikskwaliteit mee te laten groeien.

We hanteren een richtlijn voor het aantal vierkante meters buurtcentra per type wijk. Deze is opgenomen in het Koersdocument “Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen”. De herbevestiging van deze vierkante meter norm betekent dat we ongelijk investeren in het aantal buurtcentra per wijk. Dit past bij het principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) is de wens opgenomen dat maatschappelijk voorzieningen met een wijk- of buurtfunctie binnen 10 minuten looptijd beschikbaar zijn. Deze nota neemt de richtlijn en de ambitie van 10 minuten stad als uitgangspunt om te komen tot een goede infrastructuur van buurtcentra voor nu en de toekomst.

Er zijn 25 buurtcentra en buurtkamers (kleinschalige buurtcentra) in medebeheer. Hier wordt beheer en toezicht gezamenlijk vormgegeven door gebruikers en professioneel beheer (DOCK). Daarnaast zijn er in de stad 16 buurtcentra in zelfbeheer. In deze vorm wordt het buurtcentrum of buurtkamer volledig door een bewonersstichting zelfstandig beheerd. De mate van inzet en invloed van bewoners kan bij medebeheer verschillen, afhankelijk van de wensen en mogelijkheden van de bewoners. Toegroeien naar een vorm van zelfbeheer is mogelijk, maar geen doel op zich.

Uit de evaluatie van het accommodatiebeleid buurtcentra (2019- 2020) komt naar voren dat de buurtcentra, zowel in zelfbeheer als in medebeheer, van grote betekenis zijn voor de inwoners van de buurt/wijk. Bij zelfbeheerde buurtkamers en -centra is de binding van gebruikers en bewoners, hun betrokkenheid en waardering iets groter dan dat de bezoekers aangeven bij een mede beheerd buurtcentra. Daarentegen is de bekendheid van kleine zelfbeheerinitiatieven geringer.

Het buurtcentrum maakt deel uit van de leefwereld van bewoners en zorgt voor laagdrempelige ontmoeting en vrijetijdsbesteding zoals eettafels, creatieve en/of bewegingsactiviteiten. Het aanbieden van ontmoeting in combinatie met de aanwezigheid van professionals/vrijwilligers die waar nodig hulp en ondersteuning kunnen bieden, voegt waarde toe voor de bewoner in een kwetsbare positie. Met een groeiend aantal kwetsbare inwoners die zelfstandig wonen – ouderen, mensen die uitstromen uit intramuraal voorzieningen – willen we de functie van de laagdrempelige ontmoetingsfunctie van de huiskamer in het buurtcentrum versterken.

Mooie voorbeelden zijn de buurtkoffie-activiteit georganiseerd door DOCK, De Wilg en buurtteam, gezamenlijke eettafels, huiskamer activiteiten voor ontmoeting en studenten die in kader van wederkerigheid activiteiten organiseren. Hierdoor kunnen nieuwe activiteiten en contacten ontstaan, en toeleiding naar hulp en ondersteuning waar nodig

De buurtcentra hebben ook een grote rol gespeeld voor kwetsbare groepen in coronatijd.

Juridische context

Het Meerjarig perspectief buurtcentra 2022 -2032 herbevestigt een aantal uitgangspunten uit eerdere nota's en brengt die samen en schetst een meerjarig perspectief op buurtcentra met bijbehorende maatregelen. Het Meerjarig perspectief buurtcentra wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de raad, omdat de raad bevoegd is inhoudelijke en financiële kaders vast te stellen en hier sprake is van een aanpassing van het tarievenbeleid.

Beoogd effect

De buurtcentra dragen bij aan een gezond stedelijk leven voor iedereen in Utrecht. Inwoners krijgen de kans om elkaar te ontmoeten en hun talenten te ontdekken en te ontplooiën. Door actief deel te nemen aan activiteiten en/of gezamenlijk activiteiten te organiseren. Met de buurtcentra versterken we de eigen kracht van inwoners en faciliteren we verbindingen in wijken en buurten.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

In maart 2021 is de raad geïnformeerd over de uitkomsten van de [evaluatie accommodatiebeleid buurtcentra](#). Om invulling te geven aan de uitkomsten van de evaluatie, de groei van de stad en diverse maatschappelijke ontwikkelingen is de toezegging gedaan om een meerjarig perspectief buurtcentra te ontwikkelen.

Op 12 maart 2020 heeft de gemeenteraad het Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen vastgesteld, waarin uitgangspunten en richtlijnen zijn beschreven voor o.a. buurtcentra. Daarnaast heeft de gemeenteraad op 8 juli 2021 met [Motie 162: Buurthuis van de Toekomst](#) opdracht gegeven om het meervoudig gebruik van andere accommodaties zoals sportaccommodaties in de vorm van een "Buurthuis van de Toekomst" uit te werken.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslipunt	
1	<p>De kadernota Meerjarig perspectief buurtcentra in buurten en wijken voor de periode 2022 -2032 vast te stellen met als doelstelling 'Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtcentra' en als belangrijkste maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Het versterken/realiseren van de functie van laagdrempelige huiskamers in alle buurtcentra; b) Het actualiseren van de Nota Maatschappelijk initiatief onder dak (juni 2016), gericht op het in beeld brengen en realiseren van de gewenste functionele aanpassingen in de komende jaren.; c) Het laten meegroeien van de buurtcentra met de groei van de stad door uitbreiding met 4 buurtcentra. d) Het actief sturen op een mix van gebruikersgroepen: het buurtcentrum voor iedereen; e) Het investeren in functionaliteit en sociale-fysieke toegankelijkheid; f) Het actief sturen op meervoudig gebruik van bestaande en nieuwe buurtcentra; g) Het ontwikkelen van een meetinstrument maatschappelijke waarde en kwaliteit, dat recht doet aan de specifieke behoefte in een buurt of wijk.
Argumenten	
1.1	<p><u>Met deze maatregelen kunnen de buurtcentra kwantitatief en kwalitatief meegroeien met wat nodig is in een groeiende stad met nieuwe maatschappelijke trends zoals extra-muralisering en vergrijzing.</u></p> <p>Door te investeren in laagdrempelige huiskamers en sociaal fysieke toegankelijkheid kunnen de buurtcentra nog meer dan nu het geval is bijdragen aan "meedoen en erbij horen" voor de groeiende groep inwoners in een kwetsbare positie. Het sturen op meervoudig gebruik leidt tot een efficiënte</p>

	benutting van vierkante meters in een verdichtende stad én brengt welzijn, sport en cultuur in verbinding waar daar vanuit bewoners behoefte aan is.
Kanttekeningen/ Risiko's	
1.1	<p><u>De mate waarin de in de kadernota gestelde ambities gerealiseerd worden is afhankelijk van of en hoeveel aanvullende middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld.</u></p> <p>De gestelde ambities kunnen naar verwachting niet volledig gerealiseerd worden binnen de bestaande financiële kaders accommodatiebeleid. Op enkele onderdelen van het meerjarig perspectief zijn deze risico's aangegeven, waar nodig worden deze bij komende Voorjaarsnota's betrokken. Eén van die risico's is dat de totale verduurzaming van de accommodaties een disproportionele investering vergt. Een gefaseerde aanpak kan nodig zijn waarbij accommodaties allereerst bouwkundig gereed worden gemaakt voor een definitieve verduurzaming.</p>
Beslispunt	
2	Een tegenprestatie voor het buurtcentrum als gebruiksvoorwaarde toe te voegen bij 0% gebruikersvergoeding voor vaste aanbidders/gebruikers van vrije tijdsactiviteiten in de buurtcentra in medebeheer.
Argumenten	
2.1	<p><u>Door het invoeren van de tegenprestatie kan het gevoel van en de feitelijke concurrentie en ongelijkheid tussen buurtcentra in zelfbeheer en buurtcentra in medebeheer worden weggenomen.</u></p> <p>Buurtcentra in zelfbeheer worden gedeeltelijk financieel ondersteund. De overige kostendekking komt uit huurinkomsten, barinkomsten en incidentele inkomsten. Dit geldt in mindere mate voor de buurtcentra in medebeheer (beheerd door gemeente en Dock), waar we voor activiteiten die door vrijwilligers georganiseerd worden een 0 % gebruikersvergoeding hanteren. Dit leidt tot een gevoel van ongelijke behandeling bij buurtcentra in zelfbeheer en maakt ook dat er concurrentie ontstaat omdat de buurtcentra in medebeheer gratis beschikbaar zijn. De tegenprestatie neemt deze ongelijkheid weg en verhoogt de betrokkenheid bij het buurtcentrum.</p>
Kanttekeningen/ Risiko's	
2.1	<p><u>Extra voorwaarden stellen aan de 0% gebruikersvergoeding kan belemmerend werken voor een bewonersinitiatief.</u></p> <p>Inwoners die vrijetijdsactiviteiten aanbieden voor andere inwoners kunnen nu gratis gebruik maken van de buurtcentra. Door nieuwe voorwaarden te stellen kan dit drempelverhogend werken voor bewonersinitiatieven.</p>
2.2	<p><u>Er kan discussie ontstaan tussen vaste groepen over wie de tegenprestatie levert in de 0% gebruikersvergoeding.</u></p> <p>Meerdere groepen maken gebruik van de 0% gebruikersvergoeding. Deze groepen vallen niet allemaal onder vrijetijdsbesteding, waardoor er discussie kan ontstaan wie wel of niet een tegenprestatie moet leveren. De vorm en intensiteit van een tegenprestatie wordt in overleg met betrokkenen besproken, die we monitoren op onvoorziene effecten.</p>

Financiën

De uitvoering van deze nota vindt plaats vanuit de bestaande financiële kaders en budgetten binnen het programma Samenleven en Sport onder de beleidsdoelstelling "Utrecht heeft voldoende en goede toegankelijke buurtaccommodaties". Het gaat hierbij om budget van Dock voor sociaal beheer van de buurtcentra in medebeheer, subsidieregeling voor buurtcentra in zelfbeheer en budget voor eigenaarslasten, exploitatie en technisch beheer. Dekking voor de investering van de in de nota genoemde vier nieuwe buurtcentra/buurtkamers in verband met de groei van de stad wordt jaarlijks afgewogen bij de actualisering van het investeringspakket 'Groei in balans'.
Dekking voor exploitatie van deze nieuwe buurtcentra komt uit het referentiedeel van het groeikader.

Vervolg

Na de besluitvorming in de raad werken we de voorgestelde maatregelen uit met onze maatschappelijke partners in de stad en beleidsmedewerkers van de verschillende afdelingen binnen de gemeente. Jaarlijks wordt in de Programmabegroting en de Verantwoording de voortgang van de maatregelen van betreffende jaar beschreven.

Participatie

Bij het maken van deze nota zijn veel mensen en partijen betrokken. In drie consultierondes in de stad zijn de ideeën en aandachtspunten opgehaald van gebruikers, inwoners en belanghebbenden. Er was ook een klankbordgroep met vertegenwoordigers vanuit DOCK, Dwarsverband en de meest betrokken gemeentelijke afdelingen Maatschappelijke Ontwikkeling, Stadsbedrijven, Vastgoedorganisatie, Volksgezondheid en Wijken. Daarnaast zijn er gesprekken geweest met beleidsadviseurs van Sport, Zorg en Culturele Zaken.

Communicatie

We informeren via de netwerken onze partners, gebruikers en inwoners over de besluitvorming van de nota.

Bijlagen

- Bijlagen besluitvorming
- Nota Meerjarig perspectief buurtcentra 2022 -2032

- Bijlagen informatief
-